

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 19. december 2014

J.nr. 323-1 - dmk

Indberetning nr. 7/2014

Emner:

- *Også den anden meningsmåling gennemført i november viser stor fremgang til Socialdemokratiet, mens det nuværende landsstyre står til at miste flertallet ved et lagtingsvalg i dag. Ifølge den seneste måling står Sambandspartiet til at miste tæt på hver tredje vælger i forhold til valget i 2011, og samtidig får partiets formand, lagmand Kaj Leo Holm Johannesen, den hidtil dårligste karakter af vælgerne.*
- *Færøerne har indgået frihandelsaftale med Tyrkiet.*
- *Færøerne har indgået aftale med EU om deltagelse i Horizon 2020, EU's rammeprogram for forskning og innovation.*
- *Aftale om makrelfiskeriet for 2015 er indgået mellem Færøerne, Norge og EU. Der udestår fortsat aftaler om blåhvilingen og nordhavssilden for 2015.*
- *Lakseopdræts erhvervet på Færøerne fremviser det bedste resultat i en international sammenligning.*
- *En aftale mellem Færøerne og Danmark om arbejdsløshedsunderstøttelse sikrer, at nyuddannede færinger kan søge job på Færøerne med ret til dimittenddagpenge fra Danmark i op til tre måneder. Dermed ligestilles færinger i Danmark med de regler, der gælder i forhold til de øvrige nordiske unge.*

Endnu en meningsmåling viser, at landsstyret står til at miste sit flertal. Stor fremgang til Socialdemokratiet

Avisen Dimmalætting har den 5. december 2014 offentliggjort en ny meningsmåling fra Gallup. Meningsmålingen er gennemført sidst i november, og det er således den anden meningsmåling gennemført i november. Se den foregående Indberetning nr. 6/2014 for den første meningsmåling i november.

Meningsmålingen viser, at Sambandspartiet står til en stor vælgerlissing, hvis der skulle være valg i dag, men også de to andre partier i landsstyret, Folkeflokket og Centerpartiet, står til tilbagegang i forhold til valget i 2011. De tre partier står til en samlet tilbagegang på 11,8 pct. og 4 mandater i forhold til valget, og vil kun få 41,8 pct. af stemmerne og 14 mandater i forhold til 53,6 pct. af stemmerne og 18 mandater ved valget i 2011. De seneste syv meningsmålinger har alle vist, at det nuværende landsstyre står til at miste flertallet.

Tabel 1: Resultatet af lagtingsvalget oktober 2011 og de seneste fem meningsmålinger.
Antal mandater i parentes.

Parti	Lagtingsvalget oktober 2011	Meningsmåling Lóður nov. 2013	Meningsmåling Gallup maj 2014	Meningsmåling Lóður maj 2014	Meningsmåling Fynd nov. 2014	Meningsmåling Gallup nov. 2014
Folkeflokkun	22,5 (8)	20,7 (7)	17,8 (6)	17,4 (6)	21,1 (7)	18,9 (6)
Sambandspartiet	24,7 (8)	20,9 (7)	15,7 (5)	20,5 (7)	22,4 (7)	17,4 (6)
Socialdemokratiet	17,8 (6)	19,3 (6)	25,1 (8)	25,6 (8)	25,8 (9)	28,3 (9)
Selvstyripartiet	4,2 (1)	2,2 (0)	4,1 (1)	3,4 (1)	2,4 (0)	3,2 (1)
Republikanerne	18,3 (6)	26,7 (9)	23,0 (8)	20,8 (7)	21,1 (7)	21,3 (7)
Centerpartiet	6,3 (2)	5,1 (2)	7,7 (3)	4,6 (1)	4,8 (2)	5,5 (2)
Framsókn	6,2 (2)	5,2 (2)	6,5 (2)	7,7 (3)	3,3 (1)	5,4 (2)
I alt	100,0 (33)	100 (33)	100 (33)	100 (33)	100 (33)	100 (33)

Socialdemokratiet fortsætter derimod den fremgang, som de seneste meningsmålinger har vist, og står til at få 28,3 pct. af stemmerne og 9 mandater – en fremgang på 3 mandater i forhold til valget i 2011.

Ifølge Gallup vil Socialdemokratiet sammen med Republikanerne, der står til at få 7 mandater, få 49,6 pct. af stemmerne ved et valg i dag. De to partier vil derefter kunne mønstre 16 af 33 mandater i Lagtinget.

Ifølge den seneste måling vil alle de tre små partier være repræsenteret i Lagtinget efter et valg – også Selvstyripartiet, der har været under spærregrænsen på 3,03 pct. ved flere meningsmålinger.

Meningsmålingen indebærer så også, at Socialdemokratiet og Republikanerne med deres i alt 16 mandater kun behøver at få ét af de små partier med i en koalition for at kunne mønstre flertal i Lagtinget.

Lagmand Kaj Leo Holm Johannesen er naturligvis ikke tilfreds med Sambandspartiets tilslutning, men undrer sig samtidig over de store udsving i de seneste meningsmålinger, og han forventer et noget bedre resultat ved et kommende valg. Målet er at bibeholde de 8 mandater.

Folkeflokkens formand, Jørgen Niclasen, er rimelig tilfreds med sit partis tilslutning i de to seneste meningsmålinger. Han henviser i den forbindelse til, at partiet sædvanligvis klarer sig en del bedre på selve valgdagen end i meningsmålingerne.

Socialdemokratiets formand, Aksel V. Johannesen, er meget tilfreds med partiets fortsatte fremgang og at partiet nu over en længere periode har været det største parti. Ifølge Aksel V. Johannesen er der ikke tvivl om, at vælgeren er utilfreds med den førte politik og ønsker et regeringsskifte. Vælgerne er ifølge formanden især utilfreds med, at de ikke har fået gavn af den store økonomiske fremgang, der især er båret frem af det pelagiske fiskeri og opdrætserhvervet, der er koncentreret på få hænder, og at landsstyret ikke har fået fjernet underskuddet på finansloven i økonomisk gode tider.

Høgni Hoydal fra Republikanerne er glad for partiet står til fremgang, men er alligevel ikke helt tilfreds. Han er af den opfattelse, at partiet skal vokse sig endnu større frem til valget, bl.a. ved at have nogle konkrete bud på reformer af fiskeripolitikken, der skal sikre et mere solidarisk samfund. På spørgsmålet, om det ikke ligger lige for at Republikanerne og Socialdemokratiet går i koalition sammen efter et valg, svarer Høgni Hoydal, at det ikke er helt så enkelt, for Socialdemokratiet er ikke helt så varm på at frigøre sig fra Danmark som Republikanerne er det. Ifølge Høgni Hoydal bruger de to partier dog en del tid på at tale sammen om netop det emne.

Vælgernes vurdering af lagmanden

Vælgerne er i målingen også bedt om at give lagmanden karakter på en skala fra 1 til 10, hvor 10 er højeste og 1 laveste karakter. Lagmanden får denne gang den hidtil klart laveste karakter med en bedømmelse på 3,6. I september blev lagmanden bedømt til 4,6. Bedømmelsen af ham har ellers ligget mellem 4,9 og 6,2 siden april 2010.

Færøerne indgået frihandelsaftale med Tyrkiet

Lagmand Kaj Leo Holm Johannesen og Tyrkiets økonomiminister Nihat Zeybekçi underskrev den 16. december 2014 en frihandelsaftale imellem de to lande. Det skete under et møde i Tyrkiets hovedstad, Ankara.

Aftalen har været 15 år undervejs og skal sikre Færøerne større eksport af fisk til de knap 80 mio. tyrkere. Med aftalen er tolden på 20 til 40 pct. på de mest almindelige færøske eksportvarer væk, og det vil ifølge lagmanden styrke den færøske konkurrenceevne og sikre, at Færøerne konkurrerer på lige fod med Island, Norge og Skotland. I 2012 var Færøernes eksport til Tyrkiet på blot 591.200 kr. ud af en samlet eksport på 5,5 mia. kr.

Færøerne og EU indgået aftale om Horizon 2020

Den 17. december 2015 indgik Færøerne og EU en aftale om Færøernes deltagelse i EU's ramme-program for forskning og innovation, Horizon 2020. Aftalen er gældende med tilbagevirkende kraft fra 1. januar 2014.

Færøerne har i perioden 2010-2013 haft en aftale med EU om deltagelse i RP7, Det 7. Rammeprogram for Forskning og Teknologisk Udvikling. der nu er afløst af Horizon 2020.

Aftale indgået om makrelfiskeriet for 2015

Den 21. november 2014 indgik Færøerne, Norge og EU en aftale om totalkvoten (TAC) for makrel i Nordatlanten for 2015 og en fordeling af denne. TAC blev aftalt til 1.054.000 tons, som blev fordelt med knap 132.814 tons til Færøerne (12,6 %), 237.250 tons til Norge (22,5 %) og 519.512 tons (49,3 %) til EU. Der er derudover afsat ca. 164.424 tons (15,6 %) til andre lande, der tilslutter sig aftalen, hvilket primært vil sige Island, som tidligere ensidigt har forhøjet sin makrelkvote.

Fordelingen af kvoterne var en opfølgning på den aftale for 2014-2018, der blev indgået i marts, og som afsluttede den såkaldte makrelkrig mellem EU, Færøerne og Norge. EU-Kommissionen bekalger, at ICES ikke var i stand til at levere videnskabelig rådgivning for makrel sidste år, som det ellers var meningen i den femårsaftale, som parterne indgik. I stedet for en langsigtet forvaltningsplan har man baseret 2015-fangsten på et forsigtighedsprincip ud fra den seneste vurdering af bestandens

størrelse i februar 2014. Ifølge EU-Kommissionen betyder kvotefordelingen, at makrelfiskeriet er bæredygtigt.

Færøerne har sidst i november og starten af december indgået separate fiskeriaftaler for 2015 med Rusland, Norge og EU om fiskeri i hinandens farvande, men endnu udestår en aftale mellem kyststaterne om totalkvoten for blåhvilling og nordhavssild samt fordelingen heraf. Ifølge fiskeribiologerne bør der være tale om mindre kvoter for begge fiskearter, som det også var tilfældet med makrellen, så der kan forudses vanskelige forhandlinger.

Færøske lakseopdræt de bedste resultater

Det er velkendt, at de senere år har været meget gunstige for færøsk lakseopdræt, jf. bl.a. tidligere afsnit i Indberetningerne om virksomheden Bakkafrost. En opgørelse på portal.fo den 23. november 2014 viser, at lakseopdrætserhvervet på Færøerne klarer sig rigtig godt i sammenligning med udenlandske opdrætsvirksomheder, når det drejer sig om resultatet pr. produceret kilo laks. Her ligger Bakkafrost i en klasse for sig, som det fremgår af nedenstående opgørelse, der er baseret på en opgørelse for 3. kvartal 2014. Marine Harvest's færøske datterselskab Marine Harvest Faroes er nr. to på listen. Opgørelsen her viser de 10 bedste resultater ud af 33 selskaber.

SELSKAB	EBIT (norske kr./kilo)
Bakkafrost	19,73
Marine Harvest Faroes	13,48
Salmar Rauma	12,09
Salmar	12,01
Marine Harvest Midt-Norge	11,49
Marine Harvest Skotland	9,95
Salmar Midt-Norge	9,94
Marine Harvest Vest-Norge	9,80
Marine Harvest Nord-Norge	9,76
Marine Harvest	9,71

For de syv selskaber, der er registreret på Oslo Børs, herunder Bakkafrost, var det gennemsnitlige EBIT 4,86 norske kr.

Aftale mellem Danmark og Færøerne om arbejdsløshedsforsikring

Beskæftigelsesministeriet og Færøernes Landsstyre har den 20. november 2014 indgået en aftale med virkning fra 1. januar 2015, der regulerer koordinationen af arbejdsløshedsforsikring mellem Danmark og Færøerne. Koordinationen sker som udgangspunkt efter reglerne i Nordisk Konvention om social sikring af 12. juni 2012.

Med den nye aftale vil dagpengeberettigede ledige fra første ledighedsdag kunne medtage deres dagpenge fra Danmark til Færøerne eller fra Færøerne til Danmark for at søge arbejde. Retten omfatter dermed også personer, der har ret til dansk dimitteringsdagpenge, uanset der ikke er ret til dimitteringsdagpenge i det færøske arbejdsløshedsforsikringssystem. Dagpengene kan som udgangspunkt eksporteres i tre måneder. Efter udløbet af de tre måneder, indtræder den ledige i arbejdsløshedsfor-

sikringen i det land, hvor pågældende søger beskæftigelse, og modtager dagpenge der, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Da der ikke er dagpengeret for dimittender i den færøske arbejdsløshedsforsikring, har personer, der har eksporteret deres danske dimittenddagpenge til Færøerne, ikke umiddelbar ret til færøske dagpenge efter udløbet af de tre måneder.

Aftalen har bl.a. den fordel for de færøske studerende, at de umiddelbart efter afsluttet uddannelse i Danmark nu kan rejse til Færøerne og søge arbejde derfra med ret til dimittenddagpenge i tre måneder. Det har i et stykke tid været et færøsk ønske at få sådan en ordning på plads, bl.a. af hensyn til forbedrede muligheder for de færøske studerende at vende tilbage til Færøerne og finde arbejde der.

Med venlig hilsen

Dan M. Knudsen